

Komplekse teknologier - er vi på rett spor?

Digitalisering, HMS og
partssamarbeid

oppfølging av anbefalingene i St. Mld. 12 (2017-2018) om
HMS i norsk petroleumsvirksomhet

Sikkerhetsforums Årskonferanse 6. juni 2024

Jorunn Birkeland
Automasjonsingeniør
NITOs representant i Sikkerhetsforum

**Teknologien påvirker hele
samfunnet!**

Arbeidstakerne:

Samme grunnleggende krav,
- da som nå!

Kort vei fra pluss til minus i høyrisikovirksomhet!

→ Stabil & sikker drift?

(Tidlig og god involvering? Bruk av rett kompetanse fra start?)

Foto: Lizette Bertelsen & Jonny Engelsvoll/Equinor

→ Alvorlige driftsforstyrrelser?

(Feil i modell? Ikke nok involvering og bruk av anleggsspesifikk kompetanse?)

Foto: Bjarne Halvorsen/NTB

Rett spor for vår bransje?

– Myndighetenes ambisjon viser vei:

«Regjeringens ambisjon er at norsk petroleumsvirksomhet skal være **verdensledende på HMS**. Denne ambisjonen er et tydelig signal om at petroleumsnæringen ikke kan ta et høyt sikkerhetsnivå for gitt, men må jobbe for **stadig forbedring**.»

Stortingsmelding 12 (2017-2018) om HMS i Petroleumsnæringen

Rett spor → Stadig forbedring av HMS!

- Forutsetter godt partssamarbeid

- **Verdensledende på HMS**

Myndighetene: Partssamarbeidet er en viktig bærebjelke

«Næringen må vektlegge merverdien av partssamarbeidet. To- og trepartssamarbeidet er en viktig bærebjelke i regimet, og må styrkes og videreutvikles.»

- **HMS-regime med funksjonsbasert regelverk**

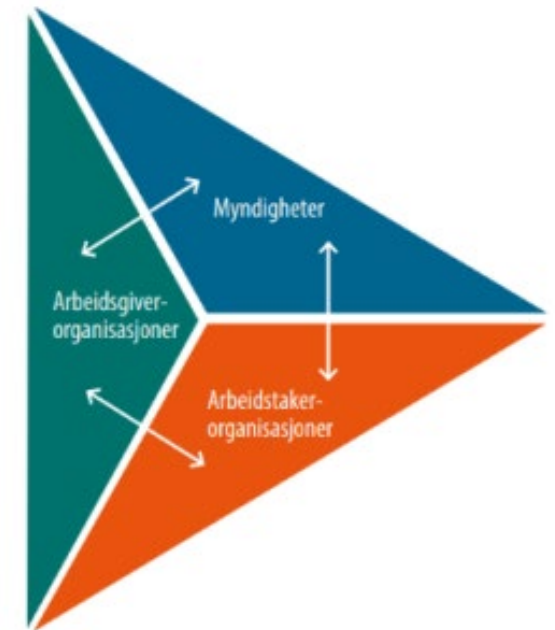
Havtil: Regimet forutsetter at selskapene tar ansvar og sikrer godt partssamarbeid. Om sentralt samarbeid sier juridisk direktør bl.a.: «-Trepertssamarbeidet er en vaktbikkje mot den fleksibiliteten og den friheten som dette regimet tilbyr.»

- **Godt partssamarbeid**

AML, forskrifter og Hovedavtale: Godt partssamarbeid, involvering og medbestemmelse forutsetter at selskapene viser ansvar og sikrer god tilrettelegging, istandsettelse, tid, kapasitet og kompetanse

Vi arbeider i en høyrisikoindustri – det stiller ekstra krav til partssamarbeidet!

Dette handler ikke bare om å følge lover, regler og avtaler formelt, det handler også om tillit, kultur og forståelse av verdien av partssamarbeid!

Høy kompleksitet og KI påvirker HMS på nye måter: Skjulte funksjoner, med ukjente risikoer

Rett spor → Sikre menneskelig kontroll!

- Styrke retten til innsyn
- Styrke retten til å bli istandsatt og få nødvendig kompetanse

Krav til teknologien

- Transperent og gjennomsiktig
- Forståelig og forklarlig
- Verifiserbar, mulig å teste
- Ha endringskontroll, være sporbar...

Ref. Dagens regelverk, HA og EUs nye KI-bestemmelser

Mennesket i sentrum!

Forsvar vår «Fri vilje»!

Vi krever XAI og rett til innsyn

Nei til «Black box»!

KI & “Deep fake” utfordrer vår tillit:

Hvem kan vi stole på?

- Må vi tenke nytt om elektronisk kommunikasjon, fjernarbeid og to-faktorbekreftelse på identitet?
- Må det å møtes i virkeligheten og bli kjent verdsettes mer?

En fot i bakken! → Fokus på bedre partssamarbeid og sterkere regulering!

- **Styrke kunnskapsgrunnlaget.** Mer forskning, utvikling og kunnskapsinnhenting – Jf. anbefalingene fra Sikkerhetsforum
- **Bygge kompetanse** ut fra det vi vet, og lære oss å bruke det vi har av regulering, både teknisk og organisatorisk
- **Tette hull og styrke regelverket** – jf. innspill til Regelverksforum: Følg opp forbedringsforslagene fra 2020 – tiden er overmoden
  - Tydeligere henvisninger til relevante internasjonale standarder i regelverk og barrierenotat
  - Utarbeide sentrale kompetansekrav (autorisasjonskrav) til fagpersonell innen design og utførende oppgaver på kritisk digital infrastruktur og sikkerhetskritiske systemer
- **Styrke partssamarbeidet** både lokalt og sentralt om bruk og regulering av KI og annen digital teknologi

Hjelpemidler & veivisere til rett spor

Reklame... 😊

Bruk det vi har av reguleringer og kunnskap om relevante tekniske og organisatoriske forhold:

- Lover, Hovedavtaler, forskrifter, EU-bestemmelser, GDPR, SIL-krav, Standarder (Maskinforskriften, API, IEC61508/512/62443...), veiledere, barrierenotatet mm.
- Kunnskapsrapporter fra Sikkerhetsforum, Fafo, Arbeidstilsynet & Datatilsynet, Havtil, Sintef, DNV, Safetec...

Spesielt anbefalt:

- [Digitalisering, HMS og partssamarbeid](#)

Andre rapporter fra Sikkerhetsforum:

- [Ansvar, roller og samarbeidsmodeller for to- og trepartssamarbeid](#)
- [Læring etter hendelser](#)
- [Forskning og utvikling, ny teknologi og HMS](#)

NITO

Takk for oppmerksomheten

Jorunn Birkeland - Automasjonsingeniør og NITOs
representant i Sikkerhetsforum

